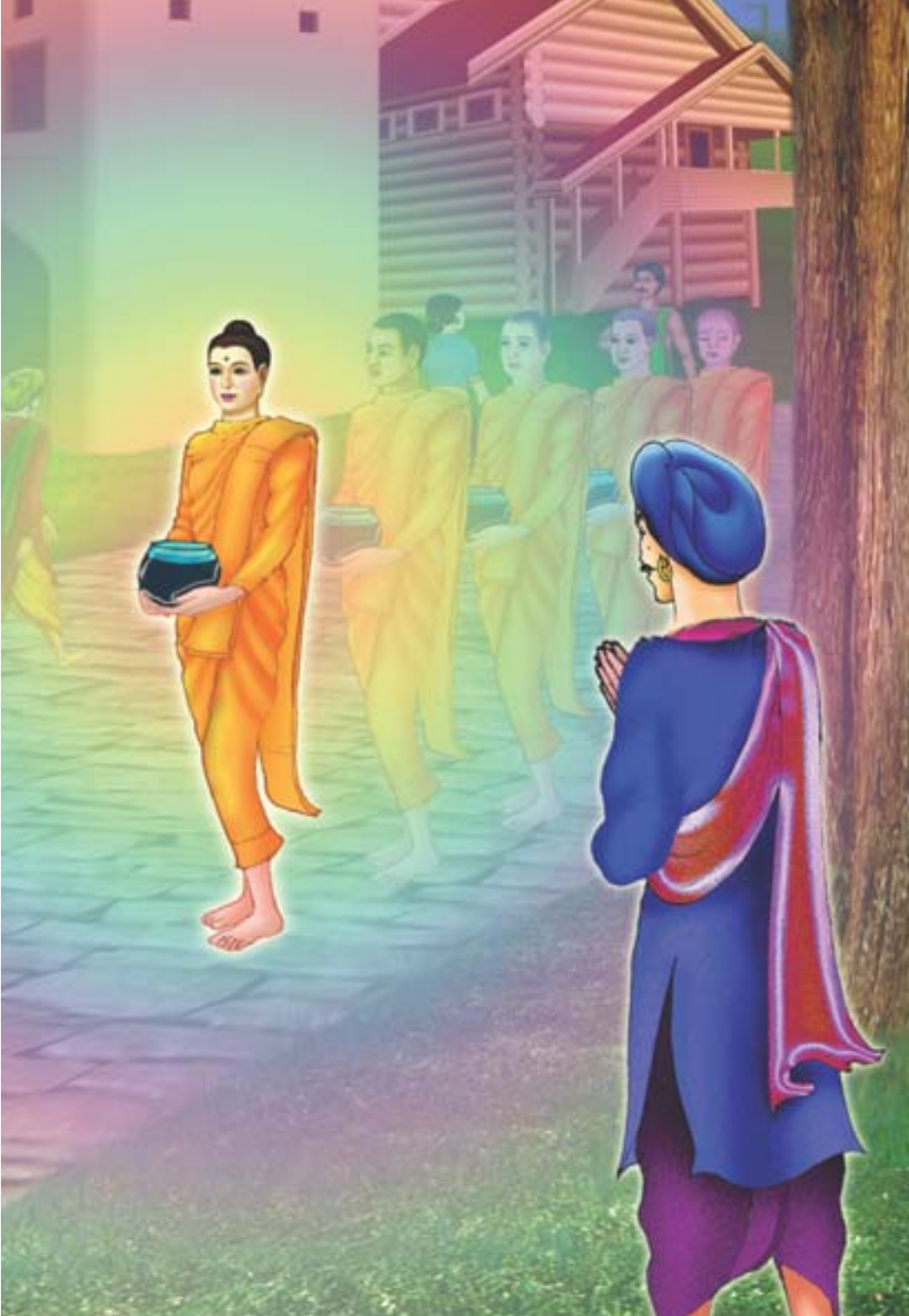

ม ง ค ล ที่ ๔
อ ยู่ ใน ถิ่น ที่ เห ฆ า ะ ส ม

ธรรม ๔ อย่างที่มีอุปการะมากเป็นไฉน คือ จักร ๔
ได้แก่ การอยู่ในประเทศอันสมควร การคบสัตบุรุษ การตั้งตน
ไว้ชอบ และความเป็นผู้มีบุญที่ได้ทำไว้แล้วในกาลก่อน ธรรม
๔ อย่างนี้ มีอุปการะคุณมาก

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๗๑

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางลัดที่สุดที่ทำให้เราพบความสุขและมีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ถ้าเราบริสุทธิ์มาก บุญจะเกิดขึ้นได้มาก ถ้าเราหมั่นเจริญภาวนา เพิ่มเติมความบริสุทธิ์ให้แก่ตัวเองทุกวัน ในที่สุด เราจะเข้าถึงความสุขที่แท้จริง อันเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตปรารถนา เพราะฉะนั้นอย่าประมาทในความสำคัญของการเจริญภาวนากันทุกคน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ทิฆนิกาย ปาฏิกวรรค ว่า

“กตเม จตฺตารโ ธมฺมา พหุการา ฯ จตฺตาริ จกฺกานิ

ปฏฺฐิรูปเทสวาโส สบปรฺริสุปฺสสโย อตฺตสมฺมาปณฺธิ

ปฺพุเพ จ กตปฺญตฺตา ฯ อิมะ จตฺตารโ ธมฺมา พหุการา

ธรรม ๔ อย่างที่มีอุปการะมากเป็นไฉน คือ จักร ๔ ได้แก่ การอยู่ในประเทศอันสมควร การคบสัตบุรุษ การตั้งตนไว้ชอบ และความเป็นผู้มีบุญที่ได้ทำไว้แล้วในกาลก่อน ธรรม ๔ อย่างนี้มีอุปการะคุณมาก”

มนุษย์ทุกคนต่างแสวงหาทางที่จะทำให้ชีวิตของตนมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ การอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม เพราะสิ่งแวดล้อมที่ดีจะเกื้อกูลต่อสุขภาพกายและใจ ทำให้เราประกอบกิจการงาน หรือสร้างได้ดีได้เต็มที่ เป็นต้น

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๓๒

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ได้เกิดในร่มเงาของบวรพระพุทธศาสนา มีพระสัทธรรมคำสอนเป็นหลักในการดำรงชีวิตนั้น ถือว่าเป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เรามีโอกาสประพฤติปฏิบัติธรรม บำเพ็ญบุญกุศลต่างๆ อย่างสมบูรณ์ และผลแห่งการสั่งสมบุญ จะทำให้ชีวิตของเราประสบกับความ สุขความเจริญ ทั้งในโลกนี้รวมไปถึงโลกหน้าด้วย

สถานที่ที่เหมาะสมนั้น ท่านเรียกว่า ปฏิรูปเทส ปฏิรูปเทสสำหรับผู้มุ่งหวังความเจริญในทางธรรม คือ สถานที่ที่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงอยู่ มีพุทธบริษัทและสาธุชนทั้งหลายสมัครสมานสามัคคี มีใจใฝ่ในการสร้างบุญกุศล ทำทาน รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนาอยู่เป็นนิตย์

การได้อยู่ในถิ่นที่เหมาะสมเช่นนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นมงคลอันสูงสุด เพราะเป็นเหตุให้เราได้อนุตตริยะ คือ ได้สิ่งที่ยอดเยี่ยมถึง ๖ ประการ คือ

๑. ทัสสนานุตตริยะ การเห็นอันยอดเยี่ยม คือ ได้พบเห็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระสาวกผู้ปฏิบัติดี ทรงศีล ทรงธรรม นำเข้าใกล้ เพื่อจะได้ฟังธรรม

๒. สวานานุตตริยะ การฟังอันยอดเยี่ยม คือ ได้ฟังธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นธรรมที่จะนำผู้ปฏิบัติให้พ้น

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๗๓

จากทุกข์ได้จริง

๓. ลาภานุตตริยะ การได้อันยอดเยี่ยม คือ ได้ความศรัทธา
ในพระรัตนตรัย และอยากศึกษาพระธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

๔. ลิกขานุตตริยะ การศึกษาอันยอดเยี่ยม คือ ได้ศึกษา
พระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๕. ปาจริยานุตตริยะ การบำรู้งานอันยอดเยี่ยม คือ ได้
อุปัฏฐากบำรุงพระบรมศาสดา หรือพระสาวกผู้ประพฤติดี
ปฏิบัติชอบ เป็นเนืองนิตย์อันเลิศ

๖. อนุสสทานุตตริยะ การระลึกอันยอดเยี่ยม คือ ได้ระลึก
ถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด เป็นแหล่งแห่ง
ความสะอาดบริสุทธิ์ นี่คือความโชคดีของผู้ที่ได้เกิดในดินแดนที่
พระพุทธรูปศาสดากำลังรุ่งเรือง เหมือนดังพระวักกลี ผู้เป็นเลิศใน
ด้านบรรลุลุธรรมด้วยความศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า

***พระวักกลี** เป็นพราหมณ์ชาวเมืองสาวัตถี วันหนึ่งท่าน
ได้เห็นพระบรมศาสดาขณะเสด็จบิณฑบาตอยู่ เกิดความรู้สึก
เลื่อมใสมากในพระรูปกาย มองดูพระพุทธรูปองค์อย่างมีความสุข

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๗๔

ไม่รู้ลืมไม่รู้เบื่อเลย จึงคิดหาทางที่จะได้อยู่ใกล้ๆ ท่านเห็นว่าการบวชเป็นวิธีการที่จะทำให้สมหวังได้ จึงติดตามพระพุทธรองค์ไปถึงวัดเซตวัน เพื่อขอบรรพชา พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงเห็นอุปนิสัยของพระวักกลิ จึงทรงยินยอมให้บวช

ตั้งแต่บวช พระวักกลิไม่เป็นอันทำอะไรเลย ได้แต่หาโอกาสเพื่อจ้องมองดูพระพุทธรองค์ โดยติดตามไปทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าท่านจะนั่งจะยืนก็เลือกที่จะจ้องมองเห็นพระพุทธรองค์ได้ถนัด

พระบรมศาสดาทรงรอคอยให้ญาณของพระวักกลิแก่กล้า ก่อน จึงยังไม่ได้ตรัสอะไร จนวันเวลาผ่านไป เมื่อเห็นว่า พระวักกลิมีญาณแก่กล้าพอแล้ว จึงตรัสเตือนว่า

“วักกลิ จะมีประโยชน์อะไรกับการเที่ยวตามดูร่างกาย อันเปื่อยเน่านี้ วักกลิ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่า เห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่า เห็นธรรม”

แม้พระพุทธรองค์จะตรัสเช่นนั้น พระวักกลิก็ยังไม่รู้สึกตัว ยังคงติดตามเฝ้าดูอยู่ พระพุทธรองค์ทรงดำริว่า ถ้าภิกษุรูปนี้ ไม่ได้ความล่งเฆแล้ว จะไม่ได้ตรัสรู้ ครั้นถึงวันเข้าพรรษา จึงตรัสห้ามพระวักกลิ ติดตามพระองค์อีกต่อไป

พระวักกลิเสียใจมาก คิดว่า ถ้าหากไม่ได้เห็นพระบรมศาสดา เราจะมีชีวิตอยู่ไปทำไม จึงขึ้นภูเขาศิขณภูฏ ตั้งใจว่าจะ

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๖๕

กระโดดเขาตาย พระบรมศาสดาทรงล่วงรู้ด้วยพระญาณ ทรงดำริว่า หากพระองค์ไม่ปลอมโยน อุบนิสัยแห่งมรรคผลของท่าน จะถูกทำลาย คือ จะตายก่อนโดยที่ไม่ได้บรรลุมรรคผล จึงทรงแปลงพระรัศมีแสดงพระองค์ เสมือนเสด็จไปประทับอยู่เบื้องหน้าของพระวักกิลี ในขณะนั้น ทรงเหยียดพระหัตถ์ออก แล้วตรัสว่า

“มาเถิด วักกิลี อย่างกลัวเลย จงแลดูตถาคต เราจะยกเธอขึ้นเหมือนพวยพุ่งขึ้นจากเปือกตม มาเถิดวักกิลี เธออย่างกลัว จงแลดูตถาคต เราจะยกเธอขึ้นเหมือนคนช่วยพระจันทรที่ถูกราหูจับ”

พระวักกิลีได้ยินพระบรมศาสดาเรียกตน รู้สึกล้มปีติมาก ความเศร้าโศกที่มีอยู่มลายสิ้นไป เหมือนสระน้ำแห้งแล้งที่มีฝนตกลงมาจนเต็ม และความปลื้มปีติทำให้กายเบา ใจเบา ตัวท่านได้ลอยขึ้นไปในอากาศ ท่านระลึกถึงพระดำรัสของพระบรมศาสดา พยายามข่มปิติ เจริญวิปัสสนา และในที่สุดก็ได้บรรลุพระอรหัตตผลพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา ๔ ในขณะนั่นเอง

เราจะเห็นว่า การได้อยู่ในปฏิรูปเทส เช่นพระวักกิลีนั่น เป็นมงคลยิ่งแก่ชีวิต เพราะท่านอยู่ในกรุงสาวัตถี ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดเชตวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่นานที่สุด จึงมีโอกาสได้เห็นพระพุทธรองค์ เห็นแล้วก็มีศรัทธาเลื่อมใส

อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

๓๗๖

ได้บวชในบวรพระพุทธศาสนา ได้ฟังธรรม ฝึกฝนตนเอง จนในที่สุดได้บรรลุมรรคผลนิพพาน แม้ท่านจะเป็นคนติดในรูปอย่างมากก็ตาม แต่เมื่ออินทรีย์แก่กล้าขึ้น และได้รับคำสั่งสอนจากพระพุทธองค์ ท่านก็เอาชนะความติดในรูป ด้วยการบรรลุอรหัตตผล ได้ในที่สุด

พวกเราเช่นเดียวกัน เป็นผู้มิบุญที่ได้สั่งสมไว้ดีแล้ว ถึงได้เกิดในปฏิรูปเทส คือผืนแผ่นดินไทย อันมีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนาตลอดมา ทั้งยังมีพุทธบริษัทที่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม มีกัลยาณมิตรเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อกัน ดังนั้นถ้าเราตั้งอยู่ในโอวาทของพระบรมศาสดา มีความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต หมั่นทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาเป็นประจำอยู่เนื่องนิตย์ ย่อมมีสุคติและพระนิพพานเป็นที่ไปอย่างแน่นอน

